

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МАТЕРІАЛИ

XII Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

ОДЕСА-2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

**кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної
діяльності**

М А Т Е Р І А Л И

XII Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

(Одеса, 18-19 квітня 2024 року)

Одеса -2024

УДК: 37+316.61

Освіта та соціалізація особистості. *XII Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених* (Одеса, 18-19 квітня 2024 р.) 111 с.

Рецензенти:

Пальчинська Мар'яна Вікторівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціально-гуманітарних наук Державного університету інтелектуальних технологій та зв'язку.

Орленко Ірина Миколаївна - доктор філософії, завідувачка Одеського обласного ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КЗВО «Одеська академія безперервної освіти» Одеської обласної ради.

Збірник матеріалів Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Освіта та соціалізація особистості» вміщує матеріали, які досліджують освіту ХХІ століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, здобувачів освіти.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», протокол № 17 від 27 червня 2024 р.

1. Herrick R. The paradox of marginality. *Our sociological eve: Personal essays on soc. culture*. Port Washington (New York) : Alfred, 1977. P. 67–77.
2. Larsen J. E. Who Cares about and for Marginal People? *Danish Social Science Research Council*. November 23, 2004. 20 p.
3. Leimgrube W. Between Global and Local: Marginality and Marginal Regions in the Context of Globalization and Deregulation. Ashgate Publishing Limited, GowerHouse, England, 2004. 321 p.
4. Park R. E. Education and Cultural Crisis. *American Journal of Sociology*. 1943. Vol. 48. № 6. P. 728–736.
5. Silver H. Social Exclusion and Social Solidarity: Three Paradigms. *International Labour Review*. 1994. Vol. 133. № 5–6. P. 531–578.

Йорж Руслан Анатолійович - здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ОНП Філософія, кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського» (Одеса).

ЕВОЛЮЦІЯ ВЧЕННЯ ПРО ЦІННОСТІ

У процесі становлення аксіології питання про універсальну цінність людини розглядалося у зв'язку з проблемою людського буття, сферою людської діяльності та матеріальної і духовної культури. Цим пояснюється інтерес різних галузей наукового знання до цього питання. Однією з вічних проблем філософії є людина, її природа, місце і роль у суспільних процесах. Протягом століть виникло багато філософських напрямів і течій, які ставили людину, її буття та зв'язок з природою і космосом у центр наукових досліджень. Це пов'язано з тим, що людське суспільство та умови, в яких воно функціонує, постійно змінюються, а отже, змінюється і сама людина, її ціннісні орієнтації, ідеали, світогляд та цінності.

Філософське обґрунтування теорії цінностей дали представники неокантіанства В. Віндельбанд та Г. Ріккерт, в роботах яких цінності носять надісторичний характер, утворюючи, в сукупності, своєрідний, вічний в своїй трансцендентності світ, незалежний від свідомості людей. Це такі цінності як “істина”, “добро”, “краса”, які є цілями самі по собі і не можуть слугувати засобом для якихось інших цілей. М. Вебер, розглядаючи „ціннісно-раціональну орієнтацію” як один із видів соціальної дії, підкреслював соціально-історичну природу цінностей. Для М. Шелера цінності виступають в якості джерела розвитку людського розуму. Значний внесок у розробку проблеми цінностей та ціннісної свідомості зробили Ф. Brentano, М. Вебер, Л. Вітгенштейн, Н. Гартман, Е. Гуссерль, Дж. Дьюї, Е. Дюркгейм, Ф. Енгельс, А. Камю, К. Льюїс, К. Маркс, Г. Марсель, Ж. Мартен, А. Мейнонг, Дж. Мур, Т. Парсонс, Р.Б. Перрі, Б. Рассел, Н. Реншер, Ж.-П. Сартр, П. Сорокін, Ч.Л. Стівенсон, П. Толкотт, М. Хайдегер, М. Шелер та інші.

Починаючи з античності людина розглядалася як найвища цінність, як така, яка могла бути критерієм для оцінювання предметів і явищ навколишнього світу, і в тому числі тих, що сама створює в процесі своєї діяльності. Людина стає в центрі уваги філософської науки, чим і пояснюється наявність багатьох точок зору на дану проблему, її сутність, роль у суспільному розвитку. В античній філософії людина розглядалася як частинка космосу, природи, вона не існує “сама по собі”, а лише в рамках певних відносин, які сприймаються як абсолютний порядок, як космос. Ці космічні сили переживаються людиною як всезагальна сила, тому і усвідомлення власного “Я” відбувалося у зіткненні із зовнішніми (космічними, божественними, соціальними) силами. У поглядах софістів людина і все, що створено нею, має відносну та історичну цінність. Їм належить ідея рівності народів, оскільки, на їх думку, всі мають єдину природу, отже може бути створена і єдина ціннісна система для всіх. Для софістів людина є центром культури, творцем культурних цінностей, в усіх своїх вчинках вона керується волею, почуттями. На противагу їм Сократ вважає людину творцем добра і зразком самопізнання. Його передусім цікавить внутрішній світ людини, її душа, моральні цінності, а критерієм цінності людини, її вчинків є пізнання, широта кругозору та здатність до самопізнання. Тільки правильне розуміння суті речей і знання самої себе робить людину цінністю та корисною для інших. Тому й головне завдання кожної людини полягає в пізнанні самої себе.

Представники християнського вчення, відстоюючи божественне начало в людині, намагалися обґрунтувати ідею самоцінності людської душі, її безсмертя. На противагу їм номіналісти, а саме Дунс Скотт, Уільям Оккам, більше цікавилися питанням які здібності людини – воля чи розум, найкраще визначають її сутність, а відтак і цінності.

В період Нового часу коли у світі зароджувалися і утверджувалися нові капіталістичні відносини, проблема людини знову посідає центральне місце серед інших філософських проблем. В цей період поступово починає змінюватися соціальна роль людини і її цінності. Епоха Відродження поставила питання про цінність окремої людини, піднесла її на вищий щабель у суспільному розвитку, а філософія стала розглядати людину, її сутність, як одну з головних філософських проблем.

У світовій філософії виникають такі нові течії та напрямки, як неокантіанство, прагматизм, неотомізм, екзистенціалізм та інші, представники яких розглядали людину у тісному взаємозв'язку з формуванням нових суспільних відносин, виробничих процесів, політичних подій.

Такі філософи, як Фіхте, Шеллінг, Гегель, К'єркегор, Фейєрбах, Маркс, а в другій половині XIX - на початку XX століть – Шопенгауер, Гартман, Віндельбанд, Ріккерт, Конт та інші присвятили багато своїх праць цій проблематиці, однак, перебуваючи під впливом різних філософських концепцій світосприйняття, маючи різні світогляди, вони знову ж таки не змогли дійти до спільної думки щодо сутності людини і її цінностей. Людина, на думку більшості з них, перебуває під владою ірраціональних життєвих ситуацій, в

трансцендентальному світі, що завадило їм виробити реальну, послідовну, науково обґрунтовану теорію цінності людини [2].

Таким чином, уявлення про цінності та особистість складають основу теоретичних і прикладних побудов філософії, психології, педагогіки та інших наук. Незважаючи на те, що дані уявлення органічно впливали з культурно-історичного контексту традиції європейської цивілізації, вони були головною альтернативою традиційним підходам до проблем особистості.

Список використаних джерел

1. Бех І. Д. Ціннісна система у розвитку особистості / І.Д. Бех // Вісник Полтавського державного педагогічного інституту ім. В. Г. Короленка: Зб. наук. праць. – Випуск 1 (5). – Полтава, 1999. – С. 13-20.
2. Дідус О.М. Духовно-моральні інтереси підростаючого покоління у контексті проблеми духовності людини / О.М. Дідус // Духовність Українства. Зб.наук. праць. – ЖДЛУ, 2001. – вип.3. – С.52-54.
3. Нечепоренко Л. С. Методологія і ідеологія онто-інвайронментальної педагогіки (Педагогіка гармонізації і злагоди особистості з довкіллям): (Монографія) / Л.С. Нечепоренко – Х.: Видавничий центр ХНУ, 2003. – 208 с.

Кадієвська Ірина Аркадіївна, доктор філософських наук, професор кафедри Гуманітарних та соціально-економічних дисциплін Військова академія (м. Одеса)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОЛОДІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Ціннісні орієнтації молоді визначають життєві плани юнаків та дівчат, які згодом можуть змінюватись. В сучасних наукових дослідженнях поняття «ціннісні орієнтації» є досить поширеним, в ньому розкривається ідея співвідношення суспільства та культури. Ціннісні орієнтації є компонентом складної ієрархічно організованої структури ставлення особистості до умов її існування й активності. Планування життя є неможливим без певних мотивів, якими керується людина. Ці мотиви, як і життєві плани в цілому, у різних соціально-професійних та вікових груп молоді істотно розрізняються. Складність життєвих планів людини залежить від багатьох чинників, але вирішальним серед них завжди є рівень духовного розвитку та міжособистісних стосунків. Важливо розуміти та усвідомлювати, що молодь не тільки забезпечує розвиток суспільства, але й формуватиме його культуру та цінності в майбутньому. Молоде покоління завжди має свої ідеали, цінності та свої вподобання. Одним із найважливіших інститутів соціалізації в цьому контексті безумовно виступає освіта. В наш час надзвичайно важливим є розуміння спільності історичної долі, територіальної, економічної та політичної єдності України. Тому основна мета культури та освіти – підтримувати ці процеси.

З М І С Т

<i>Борінштейн Євген Русланович</i>	5
ФІЛОСОФІЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ	
<i>Атаманюк Зоя Миколаївна</i>	7
ОСНОВИ ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ У ПОГЛЯДАХ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ	
<i>Андрєєва Ольга Станіславівна, Виноградова Наталія Михайлівна</i>	9
ВІДОБРАЖЕННЯ ДОЛІ ПРОСТОГО НАРОДУ В ХУДОЖНІХ ПОЛОТНАХ Т. Г. ШЕВЧЕНКА	
<i>Барков Степан, Поплавська Тетяна Миколаївна</i>	18
ПРОБЛЕМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЯК ПРОБЛЕМИ СУСПІЛЬНОЇ МОРАЛІ	
<i>Варшавська Ю. С., Петінова Оксана Борисівна</i>	21
СПІВВІДНОШЕННЯ ДУШІ І ТІЛА У ПЛАТОНА (НА ОСНОВІ «ФЕДОНА»)	
<i>Виноградова Наталія Михайлівна, Щербина Єлизавета Володимирівна</i>	28
ВТІЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ І ФІЛОСОФСЬКИХ ІДЕЙ ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ В ТВОРЧОСТІ ФРАНЦУЗЬКОГО ГУМАНІСТА ФРАНСУА РАБЛЕ (НА ТВОРІ «ГАРГАНТЮА І ПАНТАГРЮЕЛЬ»)	
<i>Врайт Галина Яківна, Гавриш Ніколь</i>	34
ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В ОСВІТІ	
<i>Гращенко Ніна Геннадіївна, Виноградова Наталія Михайлівна,</i>	37
СКАНДИНАВСЬКА МІФОЛОГІЯ У ЖИВОПИСІ	
<i>Даниленко Анастасія Володимирівна, Врайт Галина Яківна</i>	50
ВПЛИВ КУЛЬТУРНИХ ВІДМІННОСТЕЙ НА ПРОЦЕС НАВЧАННЯ ТА СОЦІАЛІЗАЦІЮ	
<i>Данильчук Крістіна Віталіївна, Виноградова Наталія Михайлівна</i>	54
НАРОДНЕ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО УКРАЇНИ, ЯК МОГУТНІЙ СТИМУЛ СВОБОДНОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ	
<i>Dobrolyubska Yuliya Andriivna</i>	57
THE PHENOMENON OF MARGINALITY IN THE CONTEXT OF CONTEMPORARY SOCIAL SPACE	
<i>Йорж Руслан Анатолійович</i>	60
ЕВОЛЮЦІЯ ВЧЕННЯ ПРО ЦІННОСТІ	
<i>Кадієвська Ірина Аркадіївна</i>	62
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОЛОДІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	
<i>Козленко Павло Юхимович</i>	64